

# Framtidens resurs eller dagens problem?

En studie om institutionens syn på ungdomar och dess effekter.

# Abstract

In this thesis we analyze how institutions describe the dichotomy between "problem" and "resource" when dealing with young adults. We also analyze the consequences of this dichotomy as it involves the younger generation's participation and group identity in today's society. Dichotomies and New Institutionalism Theory is the base for this case study completed in Malmö, Sweden. We have done eight qualitative interviews with politicians and employees in Malmö municipality and a quantitative content analysis of reference documents from both the Malmö and Swedish governments. The results of the study clearly point out that institutions are aware of the dichotomy involving young adults and that these institutions see them as "problems" more than "resources". The study also reveals that when young adults are considered as a "resource" it is often more diffuse. In both, reference documents and during the interviews, politicians and employees want to see young adults as a valuable resource but the result is usually the opposite. In addition, the study shows that young adults can be influenced by the way institutions label and generalize about the group, which can have adverse effects on their group identity and participation in society.

*Keywords:* New Institutionalism, dichotomies, Malmö municipality, youth politics, content analysis

*Characters:* 72 892

# Innehållsförteckning

<b>1</b>	<b>INLEDNING</b>	<b>1</b>
1.1	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	1
1.2	METOD OCH MATERIAL	2
1.2.1	<i>Kvantitativ innehållsanalys</i>	2
1.2.2	<i>Kvalitativa intervjuer</i>	4
1.2.3	<i>Att kombinera kvantitativa och kvalitativa metoder</i>	5
1.2.4	<i>Material</i>	5
1.2.5	<i>Avgränsningar</i>	6
1.3	DISPOSITION	6
<b>2</b>	<b>BAKGRUND</b>	<b>7</b>
2.1	NATIONELL OCH LOKAL UNGDOMSPOLITIK	7
2.1.1	<i>Ungdomsbegreppet</i>	8
<b>3</b>	<b>TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER</b>	<b>9</b>
3.1	DIKOTOMIER	9
3.2	NYINSTITUTIONELL TEORI	10
3.2.1	<i>Prat och handling</i>	11
3.2.2	<i>Den politiska eller handlingsinriktade organisationen</i>	11
3.3	ANVÄNDANDE AV TEORIerna	12
<b>4</b>	<b>DIKOTOMIER I UNGDOMSPOLITIKEN</b>	<b>13</b>
4.1	UNGDOMAR SOM PROBLEM	14
4.2	UNGDOMAR SOM RESURS	15
<b>5</b>	<b>INSTITUTIONEN SOM FÖRMEDELARE</b>	<b>18</b>
5.1	STATEN, KOMMUNEN OCH STADSDELARNA	18
5.2	MEDIA PÅVERKAR INSTITUTIONEN	20
5.3	DIKOTOMIN SOM LEGITIMERING	21
5.3.1	<i>Inkonsekvens och konflikt</i>	21
5.3.2	<i>Prat och handling</i>	22
<b>6</b>	<b>DIKOTOMINS EFFEKTER</b>	<b>24</b>
6.1	IDENTITETSSKAPANDE SOM FÖLJD AV DEFINIERING	24
6.2	DIKOTOMINS KONSEKVENSER FÖR UNGDOMARS DELTAGANDE	25
6.3	EN SÄRSKILD UNGDOMSPOLITIK	27
<b>7</b>	<b>SLUTSATSER OCH AVSLUTANDE DISKUSSION</b>	<b>28</b>
7.1	INSTITUTIONENS FÖRMEDLANDE AV DIKOTOMIN	28
7.2	BETYDELSEN AV DEFINIERING FÖR UNGDOMSGRUPPEN	29
7.3	VIDARE FORSKNING	29
<b>8</b>	<b>REFERENSER</b>	<b>30</b>
8.1	SKRIFTLIGA KÄLLOR	30
8.2	MUNTliga KÄLLOR	33
<b>9</b>	<b>BILAGOR</b>	<b>34</b>
9.1	BILAGA 1: RESULTATET AV SAMTLIGA VARIABLER I INNEHÅLLSANALYSEN	34
9.2	BILAGA 2: DET SAMMANLAGDA VÄRDET AV DE OLIKA VARIABLerna	36

# 1 Inledning

Ungdomar ska ses som en resurs för samhället, det fastslås i den senaste ungdomspolitiska propositionen från 2004 och är ett av de övergripande målen för ungdomspolitiken. Ändå är vår uppfattning att vi ofta möts av rapporter kring problem med ungdomar såsom utbredd kriminalitet och arbetslöshet. Intresset i denna studie bottnar i hur ungdomsgruppen beskrivs av det offentliga och vilka konsekvenser det kan ha för ungdomar. Ungdomsgruppen har ofta uppfattats som problematisk, för samhället (Ohlsson – Swärd 1994 *passim* & Johansson 2007 s. 15) då den väljer andra vägar än den traditionella. Detta gör ungdomsgruppen till ett intressant forskningsområde. Att undersöka hur det offentliga pratar om ungdomar och vad detta kan få för effekter är ett område som vi inte tidigare sett inom den statsvetenskapliga forskningen, Sörbom pekar också på att det mesta som skrivits om ungdomspolitik är statliga utredningar och att det har skrivits förvånansvärt lite om ungdomspolitik, speciellt kommunal ungdomspolitik (Sörbom 2003a s. 25). En kommun som nyligen varit i fokus för det ungdomspolitiska strålkastarljuset är Malmö, som 2006 blev årets ungdomskommun med motiveringen att: ”de trots stora utmaningar har tagit krafttag för att förbättra ungas villkor”. (Ungdomsstyrelsen, a) Malmö betonar själva att kommunen genomgår en stor förändring med både positiv utveckling och stora utmaningar med hot om ökad segregation och utanförskap (Välfärd för alla – det dubbla åtagandet, s. 5). Malmö är alltså ett speciellt spännande fall att undersöka, varför vi har valt att utgå från Malmö.

## 1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att belysa och problematisera hur det offentliga är med och skapar föreställningen om en grups egenskaper samt föra en principiell diskussion kring vad detta kan betyda för gruppen. Utifrån nyinstitutionell teori och begreppet dikotomi ämnar vi förklara och förstå beskrivningen av ungdomsgruppen. För att nå syftet så är följande frågeställningar vägledande.

- På vilket sätt förmedlar institutionen föreställningen om ungdomar som problem eller resurs?
- Vilken roll kan definitioner och beskrivningar av grupper betyda för gruppens identitet och deltagande?

## 1.2 Metod och material

För att uppnå syftet beskriver vi, genom kvantitativ innehållsanalys och kvalitativa intervjuer, hur ungdomar utifrån dikotomin problem/resurs framställs i den nationella och kommunala ungdomspolitiken. Resultatet analyseras och problematiseras sedan utifrån valda teoretiska utgångspunkter. Vi avser problematisera vad beskrivningen av ungdomar kan betyda för ungdomar som grupp och deras deltagande men vi avser inte att komma fram till ett definitivt svar på frågeställningen hur dikotomin påverkar grupperns deltagande, utan för snarare ett principiellt resonemang kring detta.

Vår studie har en induktiv ansats, vi undersöker något specifikt, nämligen hur det offentliga pratar om unga, företrädesvis i Malmö och har vidare ambitionen att säga något om den mer generella synen på ungdomar och tänkbara effekter (Johannesen - Tufte 2003 s. 35-36). Användningen av teori för att förklara och problematisera innebär ett ganska fritt refererande till andra analyser och forskning för att föra fram analysen och det är det valda problemområdet som står i fokus.

Vår egen ontologiska och epistemologiska utgångspunkt är att vi inte ser den verklighet vi undersöker som rent objektiv. Vad som observeras och på vilket sätt beror på oss och vår förförståelse. Vilka frågor vi ställer och vilket material som används är avgörande för vad vi kan få veta och de resultat vi kommer fram till (Ibid. s. 23-27).

### 1.2.1 Kvantitativ innehållsanalys

Vi genomför en kvantitativ innehållsanalys av textmaterial från stat, Malmö kommun och tre stadsdelar i Malmö. Syftet med innehållsanalysen är att systematisera innehållet för att se antalet gånger ungdomar beskrivs i ett problem- eller resursperspektiv och på vilket sätt dessa beskrivningar görs. Vi har valt kvantitativ innehållsanalys då metoden ger en tydlig bild av hur materialet ser ut samt att materialet genomgår en granskning utifrån strikta bedömningsgrunder där det blir möjligt att jämföra texter och visa på frekvensen för beskrivningen av ungdomar.

Vi har i analysen valt att arbeta med idealtyper som utgörs av huruvida ungdomar ses som ett problem eller som en resurs. Detta synsätt återfinns inom både forskning och i offentliga institutioner.<sup>1</sup> För varje idealtyp har ett antal variabler satts upp för att möjliggöra matchandet med det empiriska materialet och för att minska den subjektiva bedömningen. Då kan också förekomsten av de olika variablerna inom idealtyperna mätas (Esaiasson et. al. 2005 s. 220-223,

---

<sup>1</sup> Se bland andra, Sörbom, Swärd & Ohlsson och EU: s vitbok. Ett utförligare resonemang kring detta återfinns även i kapitel 2 i uppsatsen.

227). Utöver idealtyperna problem och resurs finns en neutral i de fall det inte går att avgöra huruvida ungdomen ses som problem eller resurs.

Det är viktigt att det finns tydliga tolkningsregler och klara kodningsprinciper för hur materialet ska sorteras samt att idealtyperna är klart skilda från varandra. Variablerna har tagits fram efter grundlig genomläsning av textmaterialet som ska analyseras för att få en uppfattning av i vilka sammanhang ungdomar nämns. Vi har också utgått från den tidigare forskning som skett på området för att få en överblick av i vilka sammanhang ungdomar nämns och variablerna är således ett resultat av de samband där ungdomar beskrivs i institutionella dokument och i tidigare forskning, variablerna presenteras nedan i tabell 1.

**Tabell 1.** Variablerna inom idealtyperna

Ungdomar som resurs	Ungdomar som problem
<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Arbetskraft</li> <li>▪ Ungdomskultur/fritid/möten som positivt</li> <li>▪ Andra erfarenheter och kunskaper än vuxna</li> <li>▪ Självständig och säker individ som klarar sig själv</li> <li>▪ En resurs i allmänhet</li> <li>▪ Delaktig/delaktighet i samhället</li> <li>▪ Övrigt</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Arbetslös</li> <li>▪ Kriminell</li> <li>▪ Bidragsberoende</li> <li>▪ Låg utbildningsnivå</li> <li>▪ Sårbar som måste skyddas från sig själv och sin omgivning</li> <li>▪ Inget eget boende</li> <li>▪ Ojämlighet i ungdomsgruppen</li> <li>▪ Ojämlighet mellan vuxna och ungdomar</li> <li>▪ Övrigt</li> </ul>

I analysen söker vi på ordet ”ung” i dokumenten. Varje förekomst av ”ung”, både som ensamt ord eller som del av ord i till exempel ”ungdomar” eller ”ungdomsföreningar” bedöms och tolkas utifrån variablerna som utgör idealtyperna och kvantifieras sedan. Vi kvantifierar inte ”ung” i innehållsförteckningar, tabeller och fotnoter. I meningar där flera variabler kan vara aktuella gäller huvudandelsprincipen, alltså det i meningen som i huvudsak tas upp räknas som avgörande (Ibid. s. 230). Då det inte går att avgöra vilken variabel som ska räknas används ”övrigt-variablerna” om det ändå kan avgöras ifall ungdomar beskrivs som problem eller resurs. Vid de tillfällen som vi inte kan avgöra detta nyttjas den neutrala idealtypen. Viktigt att klargöra är att ”ung” kvantifieras som problem även i de fall där adressaten har för avsikt att göra en förbättring eller en satsning på det problematiska. När allt material har kodats görs ett internt reliabilitetstest på delar av materialet, som är en betygsättning på kvaliteten och noggrannheten i undersökningen (Ibid. s. 231). Detta har skett genom att båda författarna analyserat delar av materialet och vi har sett en stor överenskommelse mellan resultatsiffrorna. Utifrån vår ontologiska och epistemologiska syn är det inte heller möjligt med full överensstämmelse då vår övertygelse är att forskaren och dess tolkning spelar roll i analysen och att den också måste ses som subjektiv.

Vanlig kritik mot innehållsanalys är att mycket viktigt missas när man räknar ord och att det osynliga inte kommer med i analysen (Bergström & Boréus 2005 s.

77 & 80-81). Vi anser dock att då vi tolkar ”ung” utifrån hela meningen där ”ung” ingår kan vi säga något om sammanhanget där det står och innehållet får därför en mera rättvis bedömning. Begrepp som yngre generationer tas inte med i analysen men vi anser ändå att vi med metoden kan kvantifiera de flesta tillfällen då gruppen av unga nämns i de olika analysenheterna.

Ovanstående resonemang är betydelsefulla för att kunna bedöma validiteten i studien (Ibid s. 82). Vi måste vara säkra på att vi kan undersöka det vi avser och med denna utformning av metoden anser vi att vi gör det.

## 1.2.2 Kvalitativa intervjuer

För att få en bredare förståelse för hur beslutsfattare och tjänstemän inom Malmö tänker kring unga och ungdomspolitik genomför vi ett antal intervjuer. Malmö är uppbyggt i stadsdelar och då vår förståelse sagt oss att det är i stadsdelarna och i kommunstyrelsen som ungdomspolitiken främst formuleras i Malmö så har vi valt att intervjua Agneta Eriksson, (AE) kommunalråd och ansvarig för barn och ungdomsfrågor samt Mia Norberg, (MN) ungdomslots och som arbetar centralt för att öka ungdomars delaktighet i staden. Dessutom har tre stadsdelar valts ut. Urvalet av dessa baseras på att de uppvisar stor variation i inkomst-, utbildnings- och arbetslöshetsnivåer. Från Rosengård intervjuas Andreas Konstantinides, (AK) ordförande i stadsdelsfullmäktige samt Marie Hendra, (MH) ansvarig för fritidsverksamheten på Rosengårds stadsdelsförvaltning. Från Husie, Anders Ardmär (AA) ordförande i stadsdelsfullmäktige, samt Marena Wien (MW) fritidsledare och ansvarig för ungdomsrådet i Husie. Från Limhamn-Bunkeflo Nils Karlsson, (NK) andra vice ordförande i stadsdelsfullmäktige samt Lena Eriksson, (LE) fritidsledare och ansvarig för fritidsgårdarna i Limhamn-Bunkeflo. Intervjupersonerna refereras vidare i uppsatsen genom initialer. Att studera tre stadsdelar torde vara ett tillräckligt antal för att en analys ska vara möjlig samtidigt som det är ett hanterbart material i förhållande till uppsatsarbetet då kvalitet går före kvantitet (Kvale 1997 s. 99).

Vi har genomfört halvstrukturerade intervjuer där vi haft frågor förberedda men intervjuerna har tillåtits vara öppna och har sett olika ut beroende på vem vi har intervjuat. Detta då vi ser intervjuerna som subjektiva och ett samspel mellan intervjuare och informant där även transkriberingen senare är en slags transformering (Kvale 1997 s. 117 & 152). Ämnen som tagits upp under intervjuerna har varit hur de arbetar med ungdomar idag samt hur ungdomspolitiken är formulerad. Den intervjuade har också funderat över hur ungdomar benämns i handlingsplanen *Välfärd för alla – det dubbla åtagandet* (nedan förkortad *VFA*) samt vad de vet om handlingsplanen *Den ljusnande framtid är vår* (nedan förkortad till *DLF*). Vidare har problem/resursperspektivet diskuterats och de intervjuade har haft möjlighet att berätta om hur de ser på ungdomar och på ungdomspolitiken i Malmö och i Sverige. Intervjuerna har genomförts under våren och sommaren 2007 och varat mellan 30-45 minuter. Alla intervjuer (förutom med Mia Norberg) har bandats och transkriberats.

Intervjuerna behandlas i uppsatsen kvalitativt. Ett alternativ hade varit att analysera intervjuerna som texterna med hjälp av kvantitativ innehållsanalys, men vi anser att det skulle ge ett missvisande resultat då intervjuerna har tillåtits variera från person till person och att mycket intressant som intervjupersonerna sagt inte skulle komma fram vid en kvantifiering.

### 1.2.3 Att kombinera kvantitativa och kvalitativa metoder

I arbetet används både kvantitativa och kvalitativa metoder för att behandla empirin, något som stöds av bland annat Johannesson och Tufte som menar att detta kan föra med sig flera fördelar och att det bland annat lämpar sig bra att använda kvalitativa och kvantitativa angreppssätt parallellt där den kvalitativa delen hjälper till att säga något om det kvantitativa resultatet (2003 s. 77-78). Vi anser att kombineringsen av kvantitativa och kvalitativa angreppssätt gör att metoderna kompletterar varandra och bidrar till både tydlighet och djup. I studien ser vi den kvantitativa innehållsanalysen som en metod att undersöka och systematisera beskrivningen av ungdomar i institutionen, medan intervjuerna ger perspektiv till denna beskrivning och kan på det sättet ge en djupare förståelse för resultatet av innehållsanalysen och det aktuella problemområdet.

Vi ser dock vår egen tolkande roll tydligt i båda de valda metoderna där även innehållsanalysen innebär att vi hela tiden har med en tolkande dimension i avgörandet om det vi räknar bör räknas till problem eller resurs. Dessutom kommer slutresultatet av innehållsanalysen att tolkas utifrån helhetsbilden av textmaterialet och sättas in i sammanhanget där tonvikten ligger på att förklara och förstå resultatet.

### 1.2.4 Material

Det offentliga textmaterialet till innehållsanalysen utgörs av statliga budgetpropositioner från 2006 och 2007 då dessa fastslår prioriteringar som den socialdemokratiska – och den borgerliga regeringen gjort. Vidare analyseras *Proposition 2004/05:2 Makt att bestämma – rätt till välfärd* där målen för den nationella ungdomspolitiken fastställs.

Från Malmö analyseras handlingsplanen *VFA* från 2004 och en reviderad upplaga från maj 2007, i dessa planer återfinns de mål och prioriteringar som Malmö har, handlingsplanen *DLF* som är en precisering av kommunens arbete med ungdomsdelaktighet inom *VFA* samt kommunens budget för 2007 analyseras. Från de tre stadsdelarna analyseras respektive stadsdels egna handlingsplan inom *VFA* samt mål och budget (från Rosengård analyseras inga mål). Materialet från stadsdelarna skiljer sig åt då det inte finns en homogen uppsättning handlingsplaner eller måldokument för stadsdelarna. Detta kan påverka resultatet av innehållsanalysen och dess jämförbarhet mellan stadsdelarna på samma sätt som att de personer som vi intervjuar har olika positioner och varierande erfarenheter, också på grund av att alla stadsdelar inte har exakt lika



rolluppsättningar. Dessa skillnader är inget vi kan påverka och vi anser ändå att en jämförelse är möjlig eftersom vi kommer att problematisera skillnaderna mellan stadsdelarna.

Det finns givetvis flera dokument som kunde anses vara relevanta i sammanhanget såsom ett flertal SOU:er, politiska uttalanden och enskilda beslut. Någonstans måste dock gränsen dras och vi anser att vi med detta material kan besvara våra frågeställningar på ett trovärdigt sätt och samtidigt ha en rimlig mängd text att kvantifiera.

### 1.2.5 Avgränsningar

I uppsatsen används staten och Malmö stad som empiriskt exempel. Det hade varit möjligt att göra en komparation mellan olika kommuner, men vårt intresse ligger i just Malmö. Som vi skrev tidigare har Malmö nyligen blivit utsedd till årets ungdomskommun och står idag inför stora utmaningar gällande utveckling och integration vilket gör det till ett för studien intressant fall. Vi har också begränsat oss i tid genom att inte gå tillbaka och undersöka förändring över tid. Det material vi analyserar återfinns i tidsspannet 2004 och 2007. Detta innebär vissa begränsningar till generaliserbarhet av resultatet, men vi avser ändå att, utifrån resultatet och den teoretiska diskussionen, belysa viktiga aspekter inom problemområdet som kan vara av intresse i fler sammanhang.

Inom det valda problemområdet hade det även varit intressant att analysera hur konstruerandet av dikotomier faktiskt påverkar de individer som dikotomierna appliceras på, och vilka faktiska konsekvenser de ger. Dessa frågor berör vi bara på en principiell och teoretisk nivå.

## 1.3 Disposition

I detta kapitel har studiens problemområde, metod och material presenterats. Kapitel två är ett bakgrundskapitel där ungdomspolitiken och ungdomsbegreppet diskuteras. I kapitel tre presenteras våra teoretiska utgångspunkter, i form av dikotomier och nyinstitutionell teori. Upplägget följer sedan uppsatsens frågeställningar. I kapitel fyra finns en redogörelse och problematisering av resultatet av innehållsanalysen. I kapitel fem diskuteras institutionens betydelse av spridningen av dikotomin. I kapitel sex diskuteras vilken betydelse dikotomin problem/resurs kan ha för ungdomsgruppen och dess deltagande i samhället. I kapitel sju kommer avslutande kommentarer och uppsatsens slutsatser presenteras.

## 2 Bakgrund

För att underlätta förståelsen av de resonemang som senare kommer att föras vill vi ge en kortare beskrivning av hur ungdomspolitiken ser ut i Sverige och i Malmö och vad som ligger i ungdomsbegreppet idag.

### 2.1 Nationell och lokal ungdomspolitik

Kommunernas verksamhet grundas på principen om självstyre och regleras i regeringsformen, kommunallagen samt i speciallagstiftningar. Kommunallagen, och många av speciallagarna är utformade som ramlagar där staten sätter upp generella mål och ramar för kommunernas verksamhet. Även inom kommuner tillämpas målstyrning (Petersson 1998 s. 77-80). Ungdomspolitiken i Sverige bygger på en sådan målstyrning och frågor som rör ungdomar regleras i olika speciallagstiftningar och ramlagar. Målstyrningen innebär att kommunerna har relativt stor frihet att fritt utforma den kommunala ungdomspolitiken (Sörbom 2003b s. 10). Nationellt finns Ungdomsstyrelsen som är den myndighet som finns till för att följa upp regeringens mål för ungdomspolitiken, stötta kommunernas ungdomspolitiska arbete och främja ungas engagemang.

Regeringen lade 2004 den tredje ungdomspolitiska propositionen, *Makt att bestämma – rätt till välfärd* (2004/05:2) vilken har två övergripande mål, verklig tillgång till makt och verklig tillgång till välfärd. Med välfärd avses god levnadsstandard materiellt, kulturellt och socialt och med makt avses ungas rätt att påverka samhällsutvecklingen och sin egen vardag. Ett ungdomsperspektiv ska genomsyra all offentlig politik och ungdomars delaktighet ska ske sektorsövergripande inom alla de politiska områden som berör ungas levnadsvillkor (Proposition 2004/05.2 s. 21 & 25). Ungdomsstyrelsen påpekar att ungdomspolitik är speciellt eftersom ungdomar och ungdomars livsvillkor påverkas av en rad politiska beslut inom de flesta politikområden, såsom bland annat arbete, boende och hälsa (Ungdomsstyrelsen, b).

Adrienne Sörbom undersöker i sin rapport *Den goda viljan* kommunernas ungdomspolitik och pekar på att en del kommuner ser ungdomspolitiken främst som en fråga om inflytande där unga ska kunna komma till tals, medan andra fokuserar på en helhet där inflytande är en del tillsammans med välfärdsfrågor som bland annat fritid och skola (2003a s. 16-18).

Malmö är en av de kommuner som har ett tydligt inflytandefokus i den kommunala ungdomspolitiken och Malmö stads fullmäktige beslutade 1999 att ungdomsråd skulle startas i alla stadsdelar och stadsdelarna fick pengar för detta. Det har dock funnits skepsis från stadsdelarna som menar att initiativen till

ungdomsråd borde komma från ungdomarna själva (Ibid. s. 29). Idag finns ungdomsråd i fem stadsdelar samt Malmös Unga som är ett centralt ungdomsråd. Av de stadsdelar som vi undersöker är det Husie som har ett ungdomsråd. Rosengård arbetar mer med elevinflytande medan Limhamn-Bunkeflo har provat att starta ungdomsråd men i nuläget finns inget sådant.

### 2.1.1 Ungdomsbegreppet

Det finns ingen tydlig definition av ungdomsbegreppet. Nationalencyklopedin definierar att vara ung mellan ca 15 år och 30 år och gruppen av unga personer till övre tonåren eller tidig 20-årsålder (Nationalencyklopedin). Ungdomsstyrelsen menar att målgruppen för ungdomspolitik är unga mellan 13-25 år (Ungdomsstyrelsen b). Ohlsson & Swärd menar att ungdom är en åldersavgränsad tid mellan att vara barn och vuxen, då individen går från beroende till oberoende och utvecklar sin framtida identitet (1994 s. 10-11). Kommunerna har ett särskilt ansvar för personer under 20 år (Johansson 2007 s. 18) och i Malmö har man i *DLF* gjort uppdelningen att människor mellan 13-18 år är ungdomar och människor mellan 18- 25 år är unga vuxna (s. 4). Således finns ingen bestämd ålder när en person tillhör ungdomsgruppen eller inte, vi anser ungdomar vara personer mellan 13-25 år.

Studien handlar om hur ungdomar beskrivs utifrån dikotomin problem/resurs, detta är inget nytt synsätt. Som exempel kan nämnas Europeiska kommissionens vitbok "Nya insatser för Europas ungdom" där det slås fast att "[d]et är dags att börja betrakta ungdomar som en drivkraft i den europeiska integrationen och inte som ett problem som måste hanteras" (2001 s. 5). På statlig nivå uttrycks det tydligt att ungdomar ska ses som en resurs i den senaste ungdomspolitiska propositionen. Vidare har Sörbom gjort en undersökning av synen på ungdomar i Europa utifrån dikotomin problem/resurs i artikeln "Svensk ungdomspolitik i ett europeiskt perspektiv". Att se unga som ett problem har även en lång historisk bakgrund, vilken diskuteras av Hans Swärd och Lars B Ohlsson.

Efter denna korta bakgrund till ungdomspolitik och ungdomsbegreppet redovisar vi vidare våra teoretiska utgångspunkter i nästa kapitel.

## 3 Teoretiska utgångspunkter

Vi har valt att använda begreppet dikotomi och teorier inom nyinstitutionalismen som våra teoretiska utgångspunkter. Dikotombegreppet använder vi övergripande genom uppsatsen och nyinstitutionalismen används för att belysa och problematisera institutionens roll i spridningen av dikotomin.

### 3.1 Dikotomier

För att beskriva företeelser och grupper av människor används ofta motsatspar eller dikotomier som exempelvis rätt/fel, sant/falskt, manligt/kvinnligt. Dikotomierna är ett sätt för oss att skapa mening och betydelse av det vi möter i vår omvärld. När det gäller ungdomsgruppen har dikotomin problem/resurs ofta använts. Denna dikotomi används också för att beskriva andra grupper av människor såsom kvinnor och invandrare.<sup>2</sup> Vi vet att det spelar roll för människor hur de blir beskrivna, forskning i stämpelteori visar att det som samhället definierar som avvikande kan människor ta till sig som en del av sin identitet och agera utifrån (Eriksson 1998 s. 141). Under undersökningens gång har vi sett att stämpelteori på ett intressant sätt kan hjälpa oss att förklara hur en förmedling av dikotomin kan påverka ungdomsgruppen varför vi använder den i analysen.

Dikotomier kan definieras som en idémässig tudelning eller som en uppdelning av en kategori i två underkategorier och kan röra sig om begreppspar som per definition är ömsesidigt uteslutande, vilket ofta man/kvinna brukar refereras till, eller dikotomier som inte utesluter varandra. (Miegel & Schoug 1998 s. 14-15). Ett exempel på det senare kan vara dikotomin rent/orent där kategorin bestäms av sammanhanget och förhållandet dem emellan är relativt (Lundahl 1998 s. 92). Dikotomierna är ofta hierarkiskt ordnade där den ena anses som normal och får en normativ funktion och den andra är avvikande och behöver förklaras.

Sättet att förhålla sig till dikotomier skiftar och två huvudlinjer kan urskiljas, ett nominalistiskt perspektiv och ett realistiskt perspektiv. Det nominalistiska perspektivet utgår från att identiteter och kategorier skapas först då vi klassificerar dem som sådana (Eriksson 1998 s. 141). Dikotomierna är som sådana socialt konstruerade motsatsförhållanden som inte är avspeglings av verkliga eller

---

<sup>2</sup> Se t. ex Johansson ”Husbondens röst i etnifierad press” i SOU 2006:21, Ytterberg 1996 ”Invandrare i bostadsområden – problem eller resurs? Sörbom i UNG 2004, Forsberg, 1996, ”Ungdomar -problem eller resurs”

naturliga skillnader och de är dessutom skapade i en kontext (Lundahl 1998 s. 92). Det realistiska tänkandet i sin tur ser dikotomin som en avspeglning av kategorier som redan finns givna på förhand (Eriksson 1998 s. 141).

Att studera dikotomier är till stor del grundläggande för vår förståelse av världen och av vad som finns att veta (Miegel & Schoug 1998 s. 7-8). Men att använda dikotomier har fått kritik, främst från poststrukturalister som menar att genom att prata i och använda sig av dikotomier så riskeras att dessa cementeras och strävan borde snarare vara att dekonstruera dem (Ibid. s. 15-16).

Vi är intresserade av att se hur ungdomar beskrivs utifrån den konstruerade dikotomin problem/resurs. Vårt perspektiv är klart nominalistiskt i att vi ser dikotomin ungdomar som problem/resurs som socialt konstruerad och inte en dikotomi som är naturligt given. Eftersom vi rör oss i ett område som handlar om konstruerande och upprätthållande av dikotomier så aktualiseras även frågan om huruvida det är möjligt att studera konstruktion och användning av en dikotomi utan att samtidigt reproducera konstruktionen. Språket och forskningen är en del i att konstruera hur vi upplever de sociala situationer vi befinner oss i (Bosseldal 1998 s. 130-131) och som forskare är detta viktigt att reflektera kring och fråga sig hur den analys eller beskrivning som vi gör bidrar till konstruktionen.

## 3.2 Nyinstitutionell teori

Det är svårt att definiera nyinstitutionalism (Johansson 2002 s. 17) och vår avsikt med detta kapitel är inte att ge en heltäckande bild av teoribildningen och dess olika riktningar. Vi redogör istället för de tankar inom nyinstitutionalismen som sedan används i uppsatsen. Vi kommer främst att referera till författare och forskning inom den nyinstitutionella organisationsanalysen.

Institutionalismen vidareutvecklades under slutet av 1980-talet och fick då formen av en ny institutionalism vilken till stor del var en reaktion på mer individcentrerade teorier. Inom nyinstitutionalismen har definitionen av institutionen breddats från den formella organisationen till att även utgöra återkommande beteendemönster, informella och formella regler och konventioner och hur institutioner inbegriper värderingar och normer (Lowndes 2002 s. 91). Nyinstitutionalism handlar också om att se institutionen i det kulturella och historiska sammanhang som den finns i (Johansson 2002 s. 20-21) och att se strukturer och organisationer som skapare av politik och beteende (Peters 1996 s. 206). Vi utgår från en syn på institutionen som en uppsamlare och formare av aktörers preferenser, värderingar och verklighetsuppfattning (Johnson 2003 s. 73).

Det är värdefullt att ha redskap för att analysera huruvida institutioner påverkar genom de normer och värderingar kring unga som kanaliseras inom och genom institutionen då vi undersöker hur det offentliga skriver och pratar om ungdomar utifrån dikotomin problem och resurs och vad detta kan få för effekter.

### 3.2.1 Prat och handling

En stor del av den svenska nyinstitutionalismen har centrerats kring förhållandet mellan prat och handling för att skapa legitimitet (Johansson 2002 s. 83). Något som även kallas symbolpolitik och som har fått alltmer uppmärksamhet inom statsvetenskapen (Christenssen et al. 2005 s. 78). Ett viktigt drag inom nyinstitutionalismen är att organisationer ofrånkomligen konfronteras med socialt skapade normer för hur de bör vara utformade. Idéerna<sup>3</sup> sprids snabbt genom imitation och inte ovanligt tas de in i offentliga organisationer utan att ge verklig effekt, de fungerar istället som ett skyltfönster. Offentliga ledare kan alltså tala om reformer på ett så övertygande sätt att medborgarna tror att de också försöker införa dem i praktiken emedan politikerna gör lite för att det ska bli verklighet av pratet. Att skilja mellan prat och handling kallas hyckleri (Christensen et al 2005 s. 76 & Brunsson 1986 s. 21-34 & Santesson Wilson 2003 s. 21). Symbolpolitik kan definieras olika men innebär att vidta åtgärder som är effektlösa och att använda politiska åtgärder för att symbolisera någonting politiskt (Santesson Wilson 2003 . s. 36).

Organisationen anammar främst idéer som engagerar och väcker uppmärksamhet och som fått status inom andra organisationer (Christenssen et al. 2005 s. 77). När organisationen bestämmer sig för att ta in en idé och använda den, finns olika möjligheter för en lyckad adoptering av idén. Här menar nyinstitutionalister att organisationen står inför ett dilemma, det kan nämligen vara så att idén inte egentligen passar organisationen särskilt bra men att de ändå vill följa den. Dilemmat för organisationen blir då att å ena sidan ta hänsyn till effektiviteten som ofta talar för att hålla kvar vid redan etablerade ordningar och å andra sidan ta till sig de idéer som nu uppfattas som moderna och som ger organisationen extern legitimitet. Hanteringen av dilemmat blir att anamma de moderna idéerna men samtidigt se till att de får lite styrande effekter för att upprätthålla den invanda ordningen. De nya idéerna blir på så sätt en fasad, och politiker lovar nya reformer men klarar ej av att leva upp till löftena (Ibid. s. 94-95).

### 3.2.2 Den politiska eller handlingsinriktade organisationen

Om organisationen renodlas finns två typer, den politiska och den handlingsinriktade. Staten och kommunen utgör hela organisationer som både har en politisk och en handlingsinriktad del, och söker då legitimitet både genom prat och handling vilket är mycket svårt (Brunsson 1986 s. 38-39). Politiska organisationer måste hela tiden avspegla och tillfredsställa olika krav och uppfattningar från grupper i samhället. Brunsson diskuterar att den politiska organisationen byggs på konflikter och motstridiga åsikter, politiker väljs ju med

---

<sup>3</sup> Idéerna kallas också för myter, recept, reformer. Vi kommer att använda orden idéer, prat och reformer.

anledning av att de representerar olika idéer, och en stor del av den politiska organisationens legitimering bygger på att avspegla denna konflikt. Därför uppehåller sig gärna politiska organisationer vid problem, helst synnerligen svårlösta problem, eftersom dessa kan diskuteras i oändlighet utan att man finner en lösning och på så sätt avspeglas de olika ideologierna och åsikterna i organisationen (Ibid. s. 21-30).

För politiskt inriktade organisationer är pratet, att skapa och sprida ideologi skriftligt och muntligt genom debatter och dokument, och beslutet viktiga vägar för att skapa legitimitet. I kommunen är uppdelningen mellan prat, beslut och handling (lösning eller åtgärd) hierarkiskt uppdelat så att det enligt en idealmodell är politiker som pratar och beslutar och tjänstemän som genomför och inom givna ramar också beslutar. Enligt Rombachs legitimeringsmodell söker organisationer legitimitet genom att producera det omgivningen vill ha eller genom att skapa överensstämmelse mellan omgivningens normer och organisationen. Politikerna i kommunen fattar beslut som väntas leda till genomförande men det finns också beslut som fattas som aldrig är menade att genomföras, symbol- eller nonsensbeslut, vilkas syfte är legitimitet. Organisationen kan även försöka göra skillnad mellan vad som syns utåt av organisationen och det som är innehållet för att skapa legitimitet, vilket görs genom att koppla loss fasaden från verksamheten (Rombach 1986 s. 62-72).

### 3.3 Användande av teorierna

Uppsatsens grundantagande för förhållandet till nyinstitutionalismen är dels att undersökningens analysområde är den offentliga organisationen. Kännetecknande för en organisation är att den har ett syfte och en uppgift att utföra, regleras av regler och procedurer och att medlemmarna i organisationen handlar enligt organisationens syfte (Brunsson 1996 s. 7). Nyinstitutionalisterna menar att utvecklingen går mot att det offentligas verksamheter blir alltmer lika organisationer och att staten närmast är att betrakta som en mängd olika organisationer än som en jätteorganisation (Johansson 2002 s. 148). Dessutom har vi en medvetenhet om att idéer kan ta form av institutionaliserade uppfattningar. En institution behöver alltså inte nödvändigtvis utgöras av en fysisk organisation utan institutioner är också institutionaliserade normer, värderingar, idéer och traditioner (DiMaggio & Powell 1991 s. 8-9).

Det är *vår* utgångspunkt att det offentliga är med och förmedlar dikotomin. Vi har valt att hantera dessa olika teoretiska angreppssätt i ett förhållande till varandra som går ut på att vi använder det nyinstitutionella angreppssättet i diskussionen kring hur det offentliga formulerar och sprider dikotomin, medan dikotombegreppet använder vi i en principiell diskussion kring hur detta kan påverka ungdomsgruppen.

Efter presentationen av våra teoretiska utgångspunkter är nu studiens inledande fas över och vi kommer i nästa del beskriva och analysera resultatet av intervjuer och innehållsanalysen.

## 4 Dikotomier i ungdomspolitiken

Detta kapitel handlar om hur beskrivningen av unga ser ut i staten, Malmö Stad och stadsdelarna utifrån dikotomin problem/resurs. Nedan redovisas resultatet av innehållsanalysen i form av tabell 2<sup>4</sup>, vidare i kapitlet diskuteras ungdomar utifrån problem/resurs. Resultatet av innehållsanalysen visar en viss övervikt för ungdomar som problem, totalt 865 träffar jämfört med 663 träffar på unga som resurs.

**Tabell 2:** Den sammanlagda summan av variablerna från innehållsanalysen

	Resurs	Problem	Neutral
<b>STATEN</b>			
Prop 2004/05:2	512	566	983
Budget 06	39	86	12
Budget 07	2	40	3
<b>MALMÖ STAD</b>			
VFA 2004	2	29	3
VFA 2007	1	27	3
Budget 07	25	17	11
DLF	58	15	42
<b>ROSENGÅRD</b>			
Budget 07	2	18	0
Plan inom VFA	1	18	13
<b>LIMHAMN- BUNKEFLO</b>			
Ekonomi 07	0	0	0
Plan inom VFA	0	3	2
Mål 2007	0	0	1
<b>HUSIE</b>			
Ekonomi 07	1	8	4
Verksamhetsplan	16	33	25
Politiska mål	4	5	3
<b>TOTALT</b>	<b>663</b>	<b>865</b>	<b>1105</b>

---

<sup>4</sup> En mer detaljerad resultattabell med alla variabler återfinns som bilaga nr 1



## 4.1 Ungdomar som problem

Ofta förekommande problembeskrivningar i det statliga materialet gäller arbetslöshet, sårbarhet, bostadsproblem och ojämlikhet inom ungdomsgruppen. Det är i Budgetpropositionen från 2007 som vi bland det statliga materialet finner störst övervikt av ungdomar som problem. Här framstår arbetslöshet som det absolut mest framträdande ungdomsproblemet med 23 av 40 fall. Värt att nämna är också att även i propositionen har problembeskrivningarna en övervikt även om den uttalat syftar till att ungdomar ska ses som en resurs.

I båda versionerna av *VFA* förekommer unga som problem mest som kriminella och med bostadsproblem och i Malmös budget från 2007 ses unga som problem ganska jämt fördelat mellan variablerna arbetslöshet, kriminalitet, låg utbildning och ojämlikhet mellan unga/äldre och inom ungdomsgruppen, men med en liten övervikt i framställningen av unga som sårbara som behöver skyddas från sig själv eller samhället. Även i den lokala handlingsplanen inom *VFA* från Rosengård och i Rosengårds budget dominerar beskrivningen av den kriminella ungdomen kraftigt. I dokumenten från Limhamn-Bunkeflo får vi bara sex träffar på ”ung” varav tre är neutrala påståenden och de andra tre handlar om ungdomar som problem, även då som kriminella. I Husies dokument framställs unga som problem främst i form av bidragsberoende och som sårbara.

Liknande problembeskrivningar återkommer under intervjuerna bland annat av AK i Rosengård: ”Det centrala problemet egentligen i vår stadsdel är att vi har så många ungdomar som inte kan skaffa egen bostad.” MH i Rosengård betonar problem med arbetslöshet och att det är svårt för unga i Rosengård att ta sig ut i samhället, och LE i Limhamn-Bunkeflo säger att de aktivt arbetar för unga som har ett självskadebeteende och med ett större antirökningsprojekt.

Det verkar finnas två slags problembeskrivningar här. Först beskrivningen av ett socialt problem i det att ungdomar möter många samhällsproblem (exempelvis svårt att finna hyresbostäder). Dessutom verkar det finnas en problembeskrivning som utgår från ungdomen som ett problem i sig eftersom att de betar sig på ett speciellt och avvikande sätt (exempelvis kriminella ungdomar). Att prata om ungdomsproblem har kritiserats eftersom det riskerar att befästa föreställningen om att dessa problem skulle vara specifika för ungdomar, man talar ju inte om särskilda vuxenproblem. Det har även kritiserats att man diskuterar problem med bland annat ungdomsvåld, men att många blundar för de orättvisor som ungdomar utsätts för i form av nedskärningar och bristande integration i samhället som kan vara en orsak till just dessa problem. Att benämna problemen för ungdomsproblem riskerar dessutom att orsaken till problemen fokuseras på den unga individen som ett problem i sig själv med bristande moral (Ohlsson – Svärd 1994 s. 18-19).

Att uppmärksamma problemen kan även ha positiva effekter. AA i Husie berättar om att Husie för ett par år sedan hade problem med gängbildning och att de då kände att de måste göra något för ungdomarna som han menar behövde stöd och senare öppnades en fritidsgård. Även NK i Limhamn-Bunkeflo för ett liknande resonemang om ungdomsproblem och säger att ”när det finns ett behov

av att plötsligt göra en speciell ungdomspolitik så är det ju ofta för att det finns ett problem” och att man börjat arbeta med ökat inflytande för ungdomar på fritidsgårdarna som en åtgärd mot de problem som man sett. I undersökningen ser vi tydligt att ungdomar oftare beskrivs som problem än som resurs i textmaterialet.

## 4.2 Ungdomar som resurs

I regeringens proposition *Makt att bestämma rätt till välfärd* finns ett uttalat mål att unga ska ses som en resurs, trots att en övervägande del av träffarna från innehållsanalysen handlade om ungdomar som ett problem. Ungdomar som resurs handlar om inflytande och delaktighet och illustreras genom följande citat:

Ungdomar ska ha inflytande dels för att inflytande är en demokratisk rättighet i sig, dels för att deras kunskaper, erfarenheter och värderingar är en värdefull resurs för samhället. (Proposition 2004/05:2 s. 28)

Handlingsplanen *DLF* från Malmö är det dokument som har allra störst andel beskrivningar av ungdomar som resurs, kanske inte så oväntat eftersom den handlar om ungdomars delaktighet. Det är som innehavare av unika erfarenheter och som delaktiga som ungdomar beskrivs som resurs i planen. I Malmös budget från 2007 talar man om unga som en resurs 25 gånger. Här ses unga främst som en resurs genom ung kultur och i form av delaktighet. Man konstaterar att ”Barnen och ungdomarna är Malmös framtid” (Malmös budget 2007 s. 8). Dock görs detta precis i anslutning till konstaterandet att allt för många ungdomar går ut ur skolan med ofullständiga betyg och att denna utveckling måste stoppas. I *VFA* förekommer ungdomar som resurs betydligt sparsammare, två gånger 2004 och en gång i den reviderade upplagan från 2007. Båda tillfällena är där unga uttryckligen beskrivs som en tillväxtresurs för samhället.

I regeringens budget från 2007 talas endast om ungdomar som resurs vid två tillfällen, då i form av att ungdomar har erfarenheter som är unika för att de är unga.

Inte en enda träff på ”ung” i dokumenten från Limhamn-Bunkeflo handlade om ungdomar som resurs. I dokumenten från Husie handlar unga som resurs om ungdomskultur och delaktighet och Rosengård där vi ser tre träffar på unga som resurs handlar det också om ung kultur och en gång att de utgör en resurs:

Det handlar om att på bred front sätta in förebyggande åtgärder mot ungdomskriminaliteten [...] samt om att skapa positiva alternativ som tar tillvara den kraft och det engagemang som finns hos Rosengårds ungdomar. (Rosengårds lokala handlingsplan inom VFA s. 13)

Alla intervjuade menar att ungdomar ska ses som en resurs. Detta kan bero dels på att de verkligen tycker att ungdomar bör ses som en resurs men själva

intervjusituationen kan även ha inverkan så att man hellre framhäver den positiva delen av beskrivningen av ungdomar, för samtidigt finns beskrivningen av ungdomar som ett problem alltid närvarande. Ungdomen som en resurs under intervjuerna handlar främst om att ungdomar är nödvändiga för att formulera en politik för framtiden och att ungdomar har andra behov, tankar, idéer och perspektiv än vuxna som är viktiga att ta tillvara på. Ungdomar bör ges mer delaktighet, samhället ska lyssna på ungdomarna och de ska ha möjlighet att påverka verksamheter och skola. Många intervjupersoner uttrycker dessutom vad vi tolkar som ett medvetande kring att unga ofta beskrivs som problematiska men att de inte tycker att den synen är önskvärd. AK säger till exempel: ”Jag tycker inte om att man gör en sådan uppdelning [mellan ungdomar som problem och resurs], det enda man ska se är att ungdomarna är en resurs och ingenting annat [...]”. AA: ”Visst tycker många människor att ungdomar kan vara ett problem när man möts av krossade fönsterrutor eller sånt va... men det är klart att ungdomar ska ses som en reell resurs.” MH: ”Vi behöver förenklingar, svart eller vitt. Det är en jättekonstig formulering egentligen. Alla är ju en resurs, och allt annat också. Unga blir ett problem per automatik i många fall”. Ofta beskrivs unga som att de är viktiga för framtiden, AE säger att:

Om vi inte lyckas engagera unga och göra dem delaktiga så tror jag att vi får mycket svårare att lösa de problem som vi står inför men också att fatta rätt beslut när det gäller de framtidsfrågor som vi sitter med.

Under intervjuerna diskuterades delaktigheten utifrån situationen i Malmö och stadsdelarna och lite olika bilder av ungas delaktighet i Malmö framkommer. Kommunalrådet AE menar att arbetet med ungdomars inflytande inom *VFA* har fungerat väldigt bra för att de haft en aktiv dialog med ungdomar genom bland annat en ungdomsreferensgrupp. AE menar att bara det faktum att ungdomarna finns med har gjort att man har blivit mer uppmärksam och skapat en inställning av att man ska vända sig till unga människor och höra deras åsikter.

MV som arbetar med Ungdomsrådet i Husie anser att de får ett bra mottagande av stadsdelspolitikerna, som de har regelbundna möten med, och att det sedan ungdomsrådet startat har skett en förändring rörande våld och stölder. Att ordna en bra fritid för ungdomarna har lönat sig enligt MV och hon säger: ”[...] alla är väldigt glada för ungdomsrådet, men ibland tror jag någon kan känna att man vet att man har ett ungdomsråd men man vet inte riktigt vad man ska göra av det”. Dessutom uttrycker hon att ungdomar idag har otroliga förmågor men att de inte vet om det, och att hennes roll blir att vara vägledare mellan unga och vuxna.

Den stora utmaningen ser ungdomslötsen, MN, är att få alla som jobbar i kommunen att på riktigt räkna med ungdomarna och att tankesättet och synen måste ändras. Att få igång en organisation i staden kring ungdomspolitik. MN tycker inte att ungdomarna idag påverkar kommunpolitikerna utan att verksamheten framförallt är att ungdomarna och kommunen arrangerar en många olika saker.

Materialet pekar i detta kapitel på att bilden av unga både som problem och som resurs är stark. Bilden av problemet ges av en relativt konkret beskrivelse,

med flera olika situationer som behöver lösas jämfört med bilden av unga som resurs vilken är mer otydlig och handlar om ungas delaktighet och att de har erfarenheter som är unika för att de är unga.

## 5 Institutionen som förmedlare

Efter att ha gått igenom resultaten av innehållsanalysen och diskuterat ungdomar utifrån den valda dikotomin problem/resurs är det i detta kapitel dags att diskutera vilken roll organisationen har för spridningen av dikotomin samt hur institutionen och aktörerna förmedlar och förhåller sig till dikotomin.

### 5.1 Staten, kommunen och stadsdelarna

Det framstår som en intressant fråga hur skillnader i beskrivningen av unga ser ut mellan de olika nivåerna i det offentliga och ifall organiseringen i stadsdelar i Malmö påverkat arbetet med ungdomsfrågorna. Ambitionen från regeringshåll är tydlig till kommunerna: ”Regeringen vill betona att ungdomar är en resurs, inte bara när det gäller frågor som rör ungdomars eget liv, utan för kommunala angelägenheter i stort” (Proposition 2004/05:2 s. 59). I innehållsanalysen framkommer skillnader mellan staten, Malmö och stadsdelarna, genomsnittet för beskrivningen av ungdomar som problem uttrycks i procent<sup>5</sup> i följande tabell:

**Tabell 2.** Beskrivningen av unga som problem uttryckt i procent

Staten	55,6
Malmö kommun	50,6
Rosengård	92,3
Limhamn-Bunkeflo	100,0
Husie	68,7

Vi ser att det är stadsdelarna som har högst andel beskrivningar av ungdomar som problem. Malmö stad har en närmast exakt fördelning av beskrivningen av ungdomar som problem och resurs, men om man räknar bort handlingsplanen *DLF*, som endast handlar om ungdomsinflytande vilket de andra dokumenten inte gör, så blir istället resultatet för Malmö stad 72,3 % beskrivning av ungdomar som problem. Dokumenten skiljer sig lite åt mellan och inom de olika nivåerna, men jämförelsen visar ändå att det verkar vara en högre förekomst av problemdikotomin i stadsdelarna än på de övriga nivåerna.

---

<sup>5</sup> Procentandelen har räknats ut från den totala summan träffar som analyserats som problem/resurs, alltså har de neutrala träffarna uteslutits. Procentandelen ska således ses som förhållandet inom dikotomin problem/resurs.

Möjligtvis kan detta förklaras genom att gå tillbaka och se hur kontexten påverkar organisationen, kan det vara så att stadsdelarna befinner sig närmare verkligheten och ser fler av de problem som förekommer och därför får problembeskrivningen större plats i textdokumenten? Att det finns en skillnad även mellan stadsdelarna framstår för oss tydligt utifrån resultatet av innehållsanalysen. Som tidigare berörts så verkar det finnas en skillnad i vad stadsdelarna tar upp om ungdomar i dokumenten, antagligen beroende på hur förhållandena ser ut i stadsdelen. Exempelvis i dokumenten från Limhamn-Bunkeflo pratas knappt om unga alls, möjligtvis beror det på att de inte har några problem med ungdomar eller att de inte för en ungdomspolitik över huvudetaget. I Rosengård framställs problemungdomarna nästan uteslutande som kriminella eller att de har svårt att få bostäder. Stadsdelarna skiljer sig ganska mycket åt där bland annat Limhamn-Bunkeflo har högre inkomst, hög levnadsstandard och låg arbetslöshet, medan Rosengård helt tvärtom har hög arbetslöshet, trångboddhet och lägre inkomstnivåer. (Stigendal 1999 s. 206-215) MV från Husie påpekar att Husie är ett relativt bra område, ett ekonomiskt tryggt område där ungdomarna har stabila uppväxtförhållanden och att det inte finns likadana problem för ungdomar som det finns i exempelvis Rosengård. I Husies dokument finner vi också en mer nyanserad bild av ungdomar. Rimligtvis borde dessa olika verkligheter påverka hur stadsdelarna talar om ungdomar och utformandet av politiken.

Många intervjupersoner uttrycker en svårighet i själva organiseringen i stadsdelar främst rörande att det är så många områden som stadsdelarna ska arbeta inom att ungdomsfrågorna inte hinns med. Flera uttrycker att stadsdelarna får alldeles för lite resurser tilldelat till sig och att Malmö stad och kommunstyrelsen borde ge tydligare direktiv inom ungdomsarbetet. AA i Husie menar att på stadsdelnivå är du så upptagen av den dagliga verksamheten att det är svårt att hinna med ungdomsarbetet och att detta möjligen skulle skärpas upp från centralt håll. AK i Rosengård är också kritisk och menar att stadsdelen inte kan göra så mycket mer än att arbeta med fritidssysselsättningen för unga och att det behövs mer stöd från kommunen för att möjliggöra att unga kan engagera sig. ”Vi försöker hjälpa våra ungdomar men våra resurser i stadsdelen räcker inte.” MH i Rosengård ser ett problem i att ungdomspolitiken inte är lagstyrd och därmed frivillig och eftersom stadsdelarna begränsas av att de tilldelas bestämda resurser utifrån vad de måste göra så avsätts inte kommunala pengar till ungdomspolitik. Således får det stryka på foten när det är ont om pengar.

Dessutom verkar det finnas skepsis till att stadsdelarna egentligen kan göra så mycket åt ungdomars situation. Flera av intervjupersonerna menar att många frågor som är viktiga för ungdomar, bland annat arbetsmarknads- och bostadsfrågor, inte är något som de kan lösa på stadsdelsnivå, utan som måste lösas högre upp i organisationshierarkin.

MV menar att stadsdelarna innebär ett stort revirtänkande och konkurrens och att man lätt fastnar på sin fritidsgård i sin stadsdel och att det finns mycket kunskap ute i stadsdelarna som inte samlas ihop centralt eller sprids. LE i Limhamn-Bunkeflo resonerar: ”Det är väldigt stadsdelsinriktat, man blir väldigt fixerad vid sitt eget område”.

AEs uppfattning skiljer sig. AE menar att ungdomars möjligheter att höras kan vara väl så bra i en stadsdel och möjligtvis kan det vara lättare att samla ungdomar i stadsdelarna kring olika frågor och att det inte finns konkurrens mellan ungdomsråden.

## 5.2 Media påverkar institutionen

Under intervjuerna har det framkommit att media är med och formar bilden av ungdomar som ett problem och att detta är något som påverkar politiker, allmänheten och relationen mellan unga och vuxna. Enligt NK så är *VFA*:s syn på ungdomar, invandrare och arbetslösa samma som lokaltidningens syn på dessa frågor och han menar att det finns en rädsla för vad tidningarna ska skriva och att det saknas nyhetsvärde i att se ungdomar som något annat än ett problem. Men medias bild stämmer enligt de intervjuade inte alltid med verkligheten. AA säger att: "Det är sådan skillnad i vad man läser i tidningen och när man möter ungdomarna".

Omgivningen och miljön ses inom nyinstitutionalismen som att den genomtränger organisationen och påverkar organisationens medlemmar genom att tillhandahålla referensramar varigenom organisationen och dess aktörer förstår världen (DiMaggio & Powell 1991 s. 13). Kopplingen mellan institutionens beskrivning av ungdomar och media är här synlig. Inom kommunikationsforskning anses media inte bara vara en transportör av information utan ses även som en skapare av mening, betydelse och en gemensam grund av kunskap, erfarenheter och vanföreställningar om verkligheten hos mottagaren (Nowak 1992 s. 40-42, 49-51). Som MH i Rosengård säger angående ifall den bild som förmedlas av unga är rättvis: "Det som framförallt inte ger en rättvis bild av ungdomar och hur ungdomar har det är media. Media påverkar oerhört mycket även när man formulerar politik [...]" och menar att de flesta ungdomar i Rosengård är duktiga och skötsamma men att det inte syns.

Här finns även skäl att återge Johanssons resonemang i SOU:n "Husbondens röst i etnifierad lokalpress". Han menar att media genom sitt sätt att rapportera nyheter är med och skapar föreställningar kring ett "vi" och ett "dem", genom kategoriseringar och förenklingar av verkligheten, vilket i sin tur skapar normer kring vad som är rätt och fel, normalt och avvikande. Media är även med och sätter agendan och påverkar politikerns uppfattning av verkligheten. Enligt Johansson är media med och sprider bilden av invandraren som ett problem snarare än som en resurs (SOU 2006:21 s.164-166). Utifrån ovanstående resonemang kan även tänkas att media kan utgöra en förmedlare av dikotomin unga som problem/resurs utifrån rapporteringen om ungdomsproblem, vilket i sin tur påverkar politikernas och institutionernas beskrivning av ungdomar.

## 5.3 Dikotomin som legitimering

Skillnader mellan värdesystem och normer om hur organisationen bör fungera och mellan praktiken kan resultera i legitimitetsproblem för organisationen vilket leder till behov av reformer (Brunsson 1996 s. 25). Vi har tidigare sett att dikotomin om unga som problem/resurs är närvarande i stat, kommun och stadsdelar och att viljan till trots att se unga som en resurs så dominerar framställningen av unga som problem. I detta avsnitt diskuterar vi ifall förmedlingen av dikotomin utgör en del i staten och kommunens sökande efter legitimitet. Vi utgår från att normen är att kommunen ska se ungdomar som en resurs och ge plats för ungdomar men att praktiken är att kommunens insatser främst är inriktade på åtgärder mot olika problem. Kan diskrepansen mellan normen och mycket av praktiken i kommunen leda till ett sökande efter legitimitet för organisationen.

### 5.3.1 Inkonsekvens och konflikt

Som tidigare diskuterats är kommunen till stor del en politisk organisation som gärna uppehåller sig vid diskussioner kring svårlösta problem som en väg för legitimitet eftersom det speglar den pluralistiska uppsättningen åsikter ute i samhället (Brunsson 1986 s. 36-38). Brunsson tar upp ”ungdomsproblemet” som han menar påtalades redan av Sokrates och som kommunerna fortfarande söker en lösning på (Ibid. s. 29-30). Det finns en inneboende konflikt i beskrivningen av ungdomar som problem/resurs då dessa står emot varandra, vilka ger en inkonsekvens i pratet om ungdomar i stat och kommun.

Finns det med andra ord en vits vid att reproducera dikotomin problem/resurs för att ungdom som problem har en funktion av debattämne inom kommunen som kan fungera som en spegel för politikernas olika åsikter? Brunsson menar att det kan finnas en inkonsekvens i kommuners sätt att tala och besluta, alltså organisationen kan prata och besluta kring ungdomar både som problem och som resurs. Detta kan vara en avsiktlig taktik, men oftast beror inkonsekvent utflöde på att det finns olika uppfattningar hos medlemmarna i organisationen (Ibid. s. 36).

Resultatet från undersökningen tyder på att inkonsekvensen kring ungdomar kan härledas dels till normen i samhället som säger att ungdomar är viktiga för framtiden och bör ses som en resurs och dels till den verklighet som kommunen möter. Normen och verkligheten stämmer alltså inte överens vilket skapar problem i kommunens utflöde då en inkonsekvens uppstår.



### 5.3.2 Prat och handling

Legitimiteten skulle för den politiska organisationen också kunna skapas genom prat och symbolpolitik, i form av textdokument och handlingsplaner. Vi har frågat alla intervjupersoner om de känner till innehållet kring ungdomar i *VFA* och *DLF* samt deras uppfattning om arbetet inom dem. Alla intervjupersoner känner till *VFA* och arbetet i alla stadsdelar verkar på olika sätt ha påverkats av handlingsplanen. MH anser att samstämmigheten kring ungdomsfrågorna är större i Malmö idag än innan och att detta mycket är ett resultat av arbetet inom *VFA*.

Betydligt färre känner till *DLF*, den handlingsplan som handlar om ungas delaktighet och som utifrån resultatet från innehållsanalysen handlar om det som läggs i ungdom som resurs och som skulle vara den plan som främst skulle främja ett tillvaratagande av den resursen. Endast tre personer (varav en från stadsdelarna och de andra två som varit med och tagit fram planen) av de åtta intervjuade säger att de känner till *DLF*. Detta måste ses som ett dåligt betyg på hur *DLF* har spridits ute i stadsdelarna. När vi berättar om innehållet i handlingsplanen för intervjupersonerna, samt läser upp de mål som formulerats i den så är det dock flera som anser dessa mål vara självklara och att man redan arbetar med dem, utan att känna till handlingsplanen.

Det verkar inte vara en överdrift att säga att *DLF* inte har spridits så som skulle ha önskats för att arbetet för ungas deltagande som en värdefull resurs ska vara fruktbart. Detta är även något som påpekas av MH:

Med *VFA* tror jag de flesta känner att, ja det här jobbar vi efter, men Malmö stads ungdomspolitiska program där är ändå en luddighet tror jag och mycket mer frågetecken och inte alls lika handfasta slag i bordet att det är det här som gäller. Den har kommit lite i eftersläp. Den har fått lite mindre tyngd kan jag tycka.

LE i Limhamn-Bunkeflo menar att de inte arbetar med den handlingsplanen eftersom de inte har något ungdomsråd.

Det står tydligt att *DLF* inte alls har fått samma spridning som *VFA*. Anledningen kan möjligen vara att det finns en otydlighet i målbeskrivningen i Malmö och att de övriga delarna i organisationen därför har svårt att leva upp till målen om ökat ungdomsinflytande. Målstyrningsorganiseringen, vilket ungdomspolitiken till stor del utgörs av, kan utgöras av ganska otydliga målformuleringar som innebär att de kan tolkas olika av olika aktörer (Petersson 1998 s. 80). Eller som NK i Limhamn-Bunkeflo uttrycker att det finns en hög ambitionsnivå gällande ungdomsarbetet i Malmö men att: ”man som politiker i Malmö aldrig berättar för tjänstemännen vad dem ska göra”.

MH beskriver en del insatser som gjorts i Rosengård för ungdomar, bland annat satsningar på ungdomsarbetslösheten och bostäder för ungdomar, men pekar också på att:

Det finns mer att göra för att sälja in det ungdomspolitiska tänket, men det är ju politik. Det är politikerna som måste se detta som viktigt, och där blir politikerna en möjliggörande för oss [stadsdelsförvaltningen].

Uppdelningen mellan handling och prat som vi redogjort för innan, kan enligt Brunsson ske på flera olika sätt. Ett sätt är att dela upp det över olika enheter och att regering och kommunfullmäktige driver politik och pratar, och att nämnder, i Malmös fall stadsdelsnämnder, och förvaltningar är mer handlingsinriktade och genomför handling (Brunsson 1986 s. 40-43). Eftersom pratet är en ideologi som förmedlas ofta i dokument (Rombach 1986 s. 62-63) så kan *DLF* i sin utformning som målprogram definitivt ses som prat.

Applicerat på resultatet av innehållsanalysen skulle det kunna innebära att beskrivningen av ungdomar som en resurs till stor del utgörs av prat och således sker främst inom regering och kommunfullmäktige i Malmö medan stadsdelarna är mer handlingsinriktade på att lösa olika problem som har med ungdomar att göra och därför tas problembeskrivningen över mer i stadsdelarna även om ambitionen att se unga som en resurs finns kvar. Om ungdomar som resurs till stor del handlar om prat så skulle det kunna förklara varför beskrivningen av ungdomar som en resurs inte är lika konkret som problembeskrivningarna. Genom att återknyta till Rombachs legitimeringsmodell, om hur organisationen genom prat och symbolbeslut söker legitimitet genom att nå upp till omgivningens normer, kan vi även belysa att *DLF* inte har nått ut och blivit till handling fullt ut, eftersom syftet kanske inte främst var att genomföra handling utan främst att leva upp till omgivningens normer av att ungdomar bör ses som en resurs. Att göra det genom att prata är, menar Rombach mest logiskt eftersom detta är en viktig väg för att få legitimitet (Rombach 1986 s. 70-71).

I detta kapitel står klart att det råder skillnader i definieringarna mellan staten, kommunen och stadsdelarna där det har visats att ju närmare invånarna institutionen verkar ju fler problemformuleringar visas i dokumenten. Vi har sett att media har en viktig del i definieringen och att det råder en inkonsekvens i synen på ungdomar och vi har visat på att det finns tendenser till att man pratar om unga som en resurs för att möta normen om att unga bör ses som en resurs och för att skapa legitimitet.

## 6 Dikotomins effekter

I kapitel fem utgick vi från institutionen och vilken roll den har för spridningen av dikotomin. I detta kapitel diskuteras vad spridningen och reproducerandet av dikotomin kan ha för effekter för ungas identitetsskapande och deltagande i samhället, vi problematiserar också kategoriseringen av ungdomar och ungdomspolitik.

### 6.1 Identitetsskapande som följd av definiering

Vi har sett att dikotomin problem/resurs används och att bilden av ungdomar som problem definieras som kriminella, arbetslösa, med låg utbildningsnivå, sårbara och med stor ojämlikhet inom ungdomsgruppen. Bilden av ungdomar som resurs definieras som en drivkraft i samhället, delaktiga, med unika erfarenheter och som skapare av en positiv ungdomskultur.

Identiteten kan både formas inifrån individen men också utifrån hur omgivningen uppfattar individen. (Johansson 1999 s 87-89, Ålund 1999 s. 60-61) Ungdomar är en grupp som experimenterar med sin identitet och för att kunna diskutera ungdomsgruppen menar Lalander och Johansson, så måste den ses i sitt sociala och samhälleliga sammanhang (2002 s. 13-21).

För att förstå hur ungdomar kan påverkas av institutionens definiering kommer vi använda stämpelteori som nämndes i kapitel tre. Grunden för stämplingsteorin bygger på en syn på människan som en spegel av den kontext hon lever i, och att människor bildar sin identitet utifrån samhället, de institutioner som omger henne och de sociala situationer hon ingår i. En individ/grupp som av samhället stämplas/definieras som avvikande kan ta till sig definieringen som en del av sin identitet och utveckla det avvikande ännu starkare (Hilte 1996 s. 109-114). Problemungdomen, menar Ohlsson och Swärd, har också ofta bedömts i relation till de skötsamma där dem som setts som ett problem har getts en identitet genom de skötsamma (1994 s 59). Utifrån stämplingsteorier så skulle upprätthållandet av dikotomin problem/resurs stämpla grupper av ungdomar som problem, som kriminella, arbetslösa och som avvikande, vilket skulle kunna leda till att dessa ungdomar tar till sig denna identitet och gör den till sin. Skapandet av begreppet ”ungdomsbrottslighet” förutsätter ju skapandet av en kriminell ungdom som på något sätt skiljer sig från dem som faller innanför normen att inte begå brott.

Stämplingsteoretiker menar dessutom att inte bara de som verkligen utför de avvikande handlingarna stämplas som avvikare, utan att även andra grupper och individer kan stämplas som avvikande om de sätts i samband med det som

avviker. Det kan bero på att vi ser denna individ i ett visst sammanhang (Hilte 1996 s. 117). AK från Rosengård säger att:

[...] i tidningen stod det att Rosengård brinner och att det var kravaller i Rosengård. Här finns ungefär 10 000 ungdomar under 20 år och 20 eller 30 av dessa är kriminella och då lyfter man fram barn och ungdomar som ett problem och alla tror att alla ungdomar är ett problem i Rosengård. Och många ungdomar tycker detta är ett problem att folk ser på dem som ett problem, när de hela tiden ses som ett problem då drabbas de också. Så varje gång man pratar om ungdomarna på Rosengård som ett problem ska man veta att man gör fel generaliseringar [...] många ungdomar mår dåligt av detta.

Om institutioner och media definierar ungdomar i Rosengård som kriminella, vilket framgick tydligt från innehållsanalysen<sup>6</sup> och intervjuerna att så är fallet, så riskerar alltså dels de unga som genomför kriminella handlingar befästa sin avvikande problemidentitet, men även ungdomar som inte är kriminella utan bara återfinns i sammanhanget stämplas som avvikande och kan möjligtvis påverkas av det.

## 6.2 Dikotomins konsekvenser för ungdomars deltagande

Christensen med flera menar att institutionen både möjliggör och förhindrar beteende (Christensson et. al 2005 s. 21) och i förra kapitlet diskuterades huruvida ungdomars identitet påverkas av hur institutioner pratar om ungdomar. Ifall vi förutsätter att vi är mottagliga för vad samhället förmedlar så finns det även en problematik kring effekten av detta i vårt handlande. Intressant är att se ifall förmedlandet av dikotomin problem/resurs påverkar ungas beteende i form av deltagande.

Med hjälp av stämpelteori kan vi alltså anta att när samhället förmedlar till ungdomsgruppen att den är problematisk och individer i gruppen tar till sig detta som en del av sin identitet så torde avståndet vara långt till att börja engagera sig i samhällsfrågor. Ifall synen är så inarbetad så är det troligen så att ungdomar som uppfattar att samhället ser dem som problem inte väljer att engagera sig i samhället. Ungdomar som däremot uppfattar sig som en resurs börjar rimligtvis vilja påverka och få möjligheter att göra det i exempelvis ett ungdomsråd. I de fall ungdomar mer eller mindre negligeras (som i Limhamn-Bunkeflo) skulle passiviteten bland ungdomarna kunna öka. På detta vis förmedlar institutionen inte bara dikotomin om ungdomar som problem/resurs utan risken är också att

---

<sup>6</sup> I Rosengårds budget och plan inom VFA fann vi tre tillfällen där ungdomar beskrevs som resurs och 36 tillfällen där de beskrevs som problem, varav 24 träffar handlade om problem med kriminella ungdomar.

institutionen upprätthåller en ojämlikhet mellan ungdomsgrupper som uppfattas som en resurs och som får makt och inflytande och ungdomsgrupper som ses som problem och som lämnas utanför utan aktivt deltagande.

Under intervjuerna har det visat sig att det finns problem kring vilka som engagerar sig och vilken legitimitet de ungdomar har som väljs in i exempelvis ungdomsråd. Tom Nilsson presenterar Ellinor Ostroms erfarenheter vad gäller deltagande på lokal nivå, framförallt två av hennes principer måste i detta sammanhang anses vara viktiga, dels att ha klart angivna regler för hur man avgör vem som ska inkluderas, och att klargöra relationen till den politiska makten (Nilsson 2005 s. 180). Ett problem i kommunerna idag synes vara att det inte finns klara riktlinjer kring vilka som ingår i ungdomsgruppen, hur dessa kan göra sin röst hörd och vilken relationen är mellan ungdomsgruppen och den politiska makten.

I fem av Malmös 10 stadsdelar finns det idag ungdomsråd och när vi diskuterar förhållandet mellan Malmö och stadsdelarna är AE kritisk till resultaten inom arbetet för att göra ungdomar delaktiga och säger att "[...] det är väl mer ett uttryck för att man inte har ansträngt sig tillräckligt på kanske både politisk och tjänstemannanivå". LE som arbetar i Limhamn-Bunkeflo är kritisk till ungdomsinflytande i de former de ofta får och menar att man måste ge ungdomarna reellt inflytande och verkligen ge dem något att bestämma över, exempelvis egen budget, annars menar hon att det i princip är meningslöst; "Det är en chimär" säger hon. Hon menar att alla ungdomar inte är intresserade av att påverka men att de som är det ska få en reell möjlighet. Hennes idealbild är om det i Malmö fanns ett ungdomsråd och säger att:

"som var demokratiskt valda av ungdomarna själva och som faktiskt hade möjlighet att påverka. [...] ska man ha ett ungdomsråd ska de ha möjlighet att påverka, inte bara för att det ser fint ut".

LE pratar också om att politikerna inte är beredda att släppa in ungdomarna på deras egen arena och att det blir skendemokrati. Att politikerna lurar ungdomar till att engagera sig utan verkligt resultat. Detta visar troligen på att de formella vägarna måste stabiliseras och tydliggöras både för ungdomar, politiker och tjänstemän, ett ökat handlande från kommunen gällande ungas inflytande skulle troligen förbättra situationen. Även NK i Limhamn-Bunkeflo är skeptisk till hur ungdomsinflytandet ser ut idag. Han säger att:

Man kan inte förvänta sig att få någon effekt av ungdomsråd eller ungdomsparlament eller vad man kallar dem om man inte också flyttar beslutandemakt till dem.

Å andra sidan säger AA i Husie att:

"Man får fundera på vad som menas med beslutande, närvarande, det är ju svårt att ungdomar ska ha formell beslutanderätt för då kanske pensionärer ska ha det också[...]"

## 6.3 En särskild ungdomspolitik

Kopplat till resonemanget kring att institutionen är med och skapar bilden av ungdomar och hur det påverkar ungdomar är det intressant att diskutera upprätthållandet av en särskild ungdomspolitik. Under arbetet har ytterligare en dikotomi utkristalliserats. Denna är ung/vuxen. Vi vill i detta kapitel diskutera upprätthållandet av denna dikotomi och dess betydelse. Syftet med att ha en speciell ungdomspolitik torde vara för att ungdomsfrågor ska lyftas fram på agendan. Det finns dock en möjlighet att en särskild ungdomspolitik faktiskt har fel effekt då den upprätthåller skillnaderna mellan unga och vuxna. Kommunalrådet AE menar att:

Man kan inte begära att först vara marginaliserad eller satt i någon slags ungdomskarantän i många år och inte räknas som en fullvärdig medlem i samhället och sen plötsligt en dag ska man stå där som en sten och vara jättestabil och ansvarskännande.

I det analyserade materialet och under intervjuerna återfinns ett upprätthållande av begrepp som ungdomskultur, ungdomskriminalitet, ungdomsfullmäktige, och det syns vara en tydlig skillnad mellan att vara ung och vuxen. AE påpekar att:

[...] man använder begreppet ungdomar i ungdomskriminalitet, ungdomsrånare, ungdomsfylleri, ungdomsdroger man sätter ungdom före en rad sådana här negativa begrepp vilket gör att människor får en skev bild av unga människor.

Att göra dessa språkliga åtskillnader är vanliga för kvinnor, begrepp som kvinnoperspektiv och kvinnoerfarenheter visar på en åtskillnad mellan mäns erfarenheter som blir normen och erfarenheter som kvinnor har, vilka nämns som kvinnoerfarenheter (Lundahl 1998 s. 92-94).

Det finns en risk att när ungdomar agerar som grupp riskerar de att befästa ”ungdomspolitiken” som de möjligen vill komma bort ifrån, ett liknande resonemang framförs av Maud Eduards som menar att när kvinnor agerar som grupp riskerar de att befästa könskategorierna som de vill befria sig ifrån (Eduards 2002 s. 11). Frågan blir då varför vi egentligen pratar om ungdomar som en homogen och särskild grupp och sätter stämplat och behov på en grupp individer med det enda gemensamma att de är ungefär lika gamla. Möjligen förhindrar upprätthållandet av dikotomin ung/vuxen kanske snarare ungdomar att släppas in än att de ges delaktighet. Som AE reflekterar kring sitt eget partis förhållande till SSU och ungdomarna i ungdomsförbundet: ”i mitt parti så är du SSU:are rätt så långt upp i åldern och som SSU:are är du inte riktigt en etablerad partikamrat...”

I detta kapitel har vi diskuterat hur ungdomar påverkas av institutionens och medias beskrivningar och vad detta kan ha för konsekvenser för ungdomars identitet och deltagande, vi har även problematiserat ungdomspolitiken och att göra kategoriseringar utifrån det normala (för vuxna) och det avvikande (för ungdomar). I nästa avsnitt redovisar vi våra slutsatser.

## 7 Slutsatser och avslutande diskussion

I detta kapitel är det dags för en redogörelse för de slutsatser vi kommit fram till och några avslutande reflektioner kring ämnet samt förslag på vidare forskning.

### 7.1 Institutionens förmedlande av dikotomin

Utefter det material som analyserats kan vi alltså konstatera att dikotomin problem/resurs är högst närvarande i beskrivningar av ungdomar som görs i både dokument och intervjuer. Materialet visar på att beskrivningar utifrån ett problemperspektiv är tydligare än beskrivningar utifrån ett resursperspektiv som är mer diffusa. Vi har också kommit till slutsatsen att resursbeskrivningar är vanligare i dokument från staten och Malmö stad och att ju närmare invånarna beskrivningarna görs, i vårt fall på stadsdelsnivå, så är problemperspektivet vanligare. En skillnad mellan stadsdelarna har också visat sig vilket torde betyda att den kontext som stadsdelen arbetar i påverkar beskrivningen i dokument och inställningen hos intervjupersonerna. Vi kan konstatera att de vanligaste problemområdena rör arbetslöshet, kriminalitet, sårbarhet, utbildningsnivå, bostadsproblem och ojämlikhet inom ungdomsgruppen. De vanligaste resursområdena rör erfarenheter, ungdomskultur, att ungdomar uttryckligen är en resurs och delaktighet.

Under intervjuerna har det visat sig att alla informanter är eniga i att ungdomar är en resurs som ska ha inflytande i Malmö. Det finns dock en tydlig skillnad mellan inställningen/pratet om att ungdomar ska ha inflytande och verkligheten/handlandet att ungdomar verkligen har inflytande. Vi kan således se att det finns en inkonsekvens i institutionens utflöde när det gäller ungdomar där man mycket tydligt och uttalat menar att ungdomar bör och ska ses som en resurs och ges delaktighet medan det snarare är problem som konkretiseras. Vi har öppnat upp för att en förklaring kan vara att ungdomspolitik i hög grad är mål och inte lagstadgad verksamhet och som man pratar om i handlingsplaner om delaktighet medan ungdomsfrågor ses som en verksamhet i de fall då det finns tid och pengar över eller för att åtgärda ett problem. Regeringen har varit tydlig med att unga bör ses som en resurs och kommunen väljer att ta till sig idén och normen om ungdom som resurs och resultatet blir att man uttalar att ungdomar ska ses som en resurs medan man egentligen framställer unga i ett problemperspektiv och handlandet snarare står i koppling till att motverka olika problem. Att diskutera pratet om ungdomar som resurs i termer av just prat och symbolpolitik kan verka cyniskt, men det kan även ligga en stor relevans i att institutionerna vill förmedla

bilden av ungdomar som en resurs och att ambitioner ändå finns att unga ska ha inslytande.

## 7.2 Betydelsen av definiering för ungdomsgruppen

Hur ungdomsgruppen verkligen påverkas av institutionens definiering kan vi inte definitivt svara på och det har inte heller varit vår ambition med studien. Med hjälp av stämpelteori har vi dock kunnat problematisera hur ungdomsgruppen påverkas ifall den, eller delar av den, definieras som ett problem vilket då kan leda till konsekvenser i form av mindre vilja att vara delaktig och påverka samhället. Om din identitet påverkas av institutionens definiering av dig, och att detta påverkar ditt deltagande i samhället, så är detta ett relevant problem inte bara för ungdomar utan för alla de grupper som definieras av samhället idag.

Vi har också fört ett resonemang kring medias roll som en viktig spridare av dikotomin. Vi har öppnat upp för frågan huruvida en speciell ungdomspolitik är eftersträvansvärd och att det kan finnas negativa konsekvenser med att skillnaderna mellan vuxna och unga befästs när uppdelningarna görs tydliga i språket såsom när vi pratar om ungdomspolitik, ungdomsarbetslöshet och ungdomsinflytande. I själva verket kanske ungdomar och andra grupper skulle gynnas av att gruppen inte definieras så tydligt och att inte tala om att ungdomar skulle vara särskilda resurser eller problem, och på så sätt skilja sig från den övriga befolkningen. Då vi sett att dikotomierna upprätthålls så undrar vi ifall inte fokuseringen på grupperns särskilnad i samhället snarare befäster en segregering och ojämlikhet som en stor del av politiken, försöker motarbeta.

## 7.3 Vidare forskning

De frågor som vi har behandlat i studien är högst aktuella och behöver mer uppmärksamhet från både forskarsamhället som från samhället i stort. Vad gäller institutionens påverkan på ungdomsgruppen hade det varit intressant att undersöka på vilket sätt ungdomar och andra grupper verkligen påverkas av bilden som sätts på dem. Vad gäller att pratet om ungdomar som resurs också ska övergå till mera handling så är vi övertygade om att ungdomar skulle få mera makt och inflytande samt större legitimitet i sitt inflytande ifall de satt på ett tydligt mandat från hela ungdomsgruppen. Så länge ungdomar endast talar för sin egen del finns det för få incitament för politiker att ge dem större makt och inflytande. Frågan berör jämlikt deltagande och representation och här tror vi att mera forskning behövs för att utröna på vilket sätt detta kan ske utifrån de demokratiska värden vi står för i Sverige.



## 8 Referenser

### 8.1 Skriftliga källor

Bergström, Göran- Boréus Kristina, 2005. *Textens mening och makt*. Andra upplagan. Lund, Studentlitteratur.

Bosseldal, Ingrid, 1998. ”Feminism och konstruktioner av kön”, s. 114-136 i Miegel, Fredrik - Schoug, Fredrik (red.) *Dikotomier – vetenskapsteoretiska reflektioner*. Lund, Studentlitteratur.

Brunsson, Nils, 1986. ”Politik och handling”, s. 19-49 i Brunsson, Nils (red.) *Politik och ekonomi*. Lund, Bokförlaget Doxa AB.

Brunsson, Nils, 1996. “Institutional beliefs and practices – the case of markets and organisations”, SCORE Rapportserie 1996:6

Christensen, Tom- Lagreid, Per- Roness, Paul G.- Røvik, Kjell Arne, 2005. *Organisationsteori för offentlig sektor*. Kristianstad, Liber.

DiMaggio, Paul J. – Powell, Walter W., 1991. “Introduction”, i DiMaggio, Paul J. – Powell, Walter W. (red.) *The new institutionalism in organizational analysis*, Chicago, The University of Chicago press

Eriksson, Annika, 1998. ”Onormala identiteter eller normala lagöverträdare – den kriminologiska forskningens förhållande till de felande”, s. 137-159 i Miegel, Fredrik - Schoug, Fredrik (red.) *Dikotomier – vetenskapsteoretiska reflektioner*. Lund, Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter- Gilljam, Mikael- Oscarsson, Henrik- Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Andra upplagan. Vällinge, Norstedts Juridik AB.

Europeiska kommissionens vitbok, 2001. ”Nya insatser för Europas ungdom” KOM(2001) 681

Forsberg Margareta, 1996. *Ungdomar - problem eller resurs*, Göteborg, Konferenssammanställning utgiven av Folkhälsosekretariatet i samarbete med Folkhälsoinstitutet

Hilte, Mats, 1996. *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion*. Lund, Studentlitteratur.

Husie stadsdelsfullmäktige, Malmö stad:

Ekonomi 2007

Verksamhetsplan 2007

Politiska mål för 2007

Johannessen, Asbjørn - Tufte, Per Arne, 2003. *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Malmö, Liber.

Johansson, Roine, 2002. *Nyinstitutionalismen inom organisationsanalysen*. Lund, Studentlitteratur.

Johansson, Rune, 1999. "Gemenskapens grunder", s. 79-122 i Olsson, Erik (red.) *Etnicitetens gränser och mångfald*. Stockholm, Carlssons bokförlag.

Johansson, Susanne, 2007. *Dom under trettio, vem bryr sig och varför?* Kungälv, CEFOS och Förvaltningshögskolan.

Johnson, Björn, 2003. *Policyspridning som översättning*, Lund Political Studies 130, Lund, Lunds universitet

Kvale, Steinar, 1997. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund, Studentlitteratur.

Lalander, Philip - Johansson, Thomas, 2002. *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. Andra upplagan. Lund, Studentlitteratur.

Limhamn-Bunkeflo stadsdelsfullmäktige, Malmö stad:

Ekonomi 2007

Handlingsplan inom Valfärd för Alla

Lowndes, Vivien, 2002. "Institutionalism", s. 90-108 i; Marsh, David - Stoker, Gerry (red.) *Theory and methods in political science*. Andra upplagan. Palgrave Macmillan.

Lundahl, Pia, 1998. "Kontextbunden essentialism – om svårigheterna att relativisera heterosexualitet/homosexualitet", s.91-113 i Miegel, Fredrik - Schoug, Fredrik (red.) *Dikotomier – vetenskapsteoretiska reflektioner*. Lund, Studentlitteratur.

Malmö stad  
Budget 2007  
Välfärd för alla 2004  
Välfärd för alla 2007  
Den ljusnande framtid är vår! Strategi för ungdomsdelaktighet inom arbetet med  
Välfärd för alla – det dubbla åtagandet 2005-2008

Miegel, Fredrik - Schoug, Fredrik, 1998. ”Inledning”, s. 7-19 i *Dikotomier – vetenskapsteoretiska reflektioner*. Miegel, Fredrik - Schoug, Fredrik (red.) Lund, Studentlitteratur.

Nationalencyklopedin  
[www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/jsp/search/article.jsp?i\\_art\\_id=O376606&i\\_word=ungdom](http://www.ne.se.ludwig.lub.lu.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O376606&i_word=ungdom), sökdatum: 2007-08-03

Nilsson, Tom 2005. *Till vilken nytta? Om det lokala deltagandets karaktär, komplexitet och konsekvenser*. Lund Political Studies 139, Department of Political Science, Lund University.

Nowak, Kjell, 1992. “Forskning om medier och kommunikation – ett kulturteoretiskt perspektiv”, s. 37-57 i Carlsson, Ulla - Lindblad, Anders (red.) *Forskning om journalistik, medier och kommunikation*, Göteborg, NORDICOM – Sverige, Göteborgs universitet.

Ohlsson, Lars B – Swärd, Hans, 1994. *Ungdom som samhällsproblem*. Lund, Studentlitteratur.

Peters, Guy, 1996. “Political institutions – old and new” i; *A new handbook of political science*, Goodin, Robert E. – Klingemann, Hans Dieter (red.) Oxford, Oxford University Press

Petersson, Olof, 1998. *Kommunalpolitik*. Tredje upplagan. Stockholm, Norstedts Juridik.

Proposition 2004/05:2 *Makt att bestämma rätt till välfärd*

Rombach, Björn, 1986. *Rationalisering eller prat*. Lund, Bokförlaget Doxa AB.

Rosengård stadsdelsfullmäktige, Malmö stad  
Budget 2007  
Handlingsplan inom Välfärd för Alla

SOU 2006:21 Johansson, Marcus, ”Husbondens röst i etnifierad press” s. 163-188

Stigendal, Mikael, 1999. *Sociala värden i olika sociala världar – segregation och integration i storstaden*, Lund, Studentlitteratur

Sörbom, Adrienne, 2003a, *Den goda viljan – en studie av ungdomspolitik i nio kommuner*, Ungdomsstyrelsen Skrifter 2003:5

Sörbom, Adrienne, 2003b, ”Svensk ungdomspolitik i ett europeiskt perspektiv”, s. 49-60 i Bohlin, Ingrid (red) *UNG 2003*. Ungdomsstyrelsens skrifter 2003.6.

Ungdomsstyrelsen a,  
[www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,6630,00.html](http://www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,6630,00.html), sökdatum: 2007-08-04

Ungdomsstyrelsen b,  
[www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,5504,00.html](http://www.ungdomsstyrelsen.se/art/0,2072,5504,00.html), sökdatum: 2007-08-03

Ytterberg, Carina, 1996. *Invandrare i bostadsområden – problem eller resurs?* Institutet för bostadsforskning, Uppsala Universitet.

Ålund, Alexandra, 1999. ”Etnicitetens mångfald och mångfaldens etniciteter” s. 27-77 i; Olsson, Erik (red.) 1999, *Etnicitetens gränser och mångfald*, Stockholm, Carlssons bokförlag.

## 8.2 Muntliga källor

Anders Ardmär, ordförande, Husie stadsdelsfullmäktige, intervjuad 2007-05-10

Marena Wien, fritidsledare och ansvarig för ungdomsrådet, Husie, intervjuad 2007-05-14

Nils Karlsson, andre vice ordförande, Limhamn-Bunkeflo stadsdelsfullmäktige, intervjuad 2007-05-11

Lena Eriksson, fritidsledare och chef för fritidsgårdarna, Limhamn-Bunkeflo, intervjuad 2007-07-23

Andreas Konstantinides, ordförande, Rosengård stadsdelsfullmäktige, intervjuad 2007-05-10

Marie Hendra, ansvarig för förebyggande- och fritidsverksamhet på stadsdelsförvaltningen, Rosengård, intervjuad 2007-05-14

Agneta Eriksson, kommunalråd, Malmö stad, intervjuad 2007-05-14

Mia Norberg, ungdomslots, Malmö stad, intervjuad 2007-04-30

## 9 Bilagor

### 9.1 Bilaga 1: Resultatet av samtliga variabler i innehållsanalysen

	Prop. 2004/05.2	Reg. Budget 06	Reg. Budget 07	VFA 2004	VFA 2007	Malmö Budget 07	DLF	Rosengård Budget 2007	Rosengård plan inom VFA
<b>Resurs</b>									
Erfarenheter	34	6	2			1	16		
Ungdomskultur	80	9				13		2	
Arbetskraft	22	4							
Självständig	12						2		
Resurs	78	3		2	1	2	3		1
Delaktig	240	10				8	37		
Övrigt	46	7				1			
<b>Total</b>	<b>512</b>	<b>39</b>	<b>2</b>	<b>2</b>	<b>1</b>	<b>25</b>	<b>58</b>	<b>2</b>	<b>1</b>
<b>Problem</b>									
Arbetslös	110	25	23	4	2	2		1	1
Kriminell	39	5		12	13	2		10	14
Bidragsberoende	8	5	3						
Låg utbildning	22	2	3	3	4	2	2		
Sårbar	128	11	8			9	4	6	
Bostadsproblem	47	19	1	6	7			1	
Ojämliga ungdomar	143	10		2	1	2	4		2
Ojämlika vuxna+unga	24	4	2	1			2		
Övrigt	45	5		1			3		1
<b>Total</b>	<b>566</b>	<b>86</b>	<b>40</b>	<b>29</b>	<b>27</b>	<b>17</b>	<b>15</b>	<b>18</b>	<b>18</b>
<b>Neutrala</b>	983	12	3	3	3	11	42	0	13
<b>Antal träffar på "ung" som analyserats</b>	2061	137	45	34	31	53	115	20	32

Forts. bilaga 2

	Limhamn Bunkeflo Ekonomi 2007	Limhamn Bunkeflo plan inom VFA	Limhamn Bunkeflo Mål 2007	Husie Ekonomi 2007	Husie Verksam- hetsplan	Husie Politiska mål
<b>Resurs</b>						
Erfarenheter						
Ungdomskultur				1	7	2
Arbetskraft						
Självständig						
Resurs						
Delaktig					8	2
Övrigt					1	
<b>Total</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1</b>	<b>16</b>	<b>4</b>
<b>Problem</b>						
Arbetslös				1		
Kriminell		3			1	
Bidragberoende				1	13	
Låg utbildning						
Sårbar				4	18	3
Bostadsproblem						
Ojämliga ungdomar				2		2
Ojämlika vuxna+unga						
Övrigt					1	
<b>Total</b>	<b>0</b>	<b>3</b>	<b>0</b>	<b>8</b>	<b>33</b>	<b>5</b>
<b>Neutrala</b>		2	1	4	25	3
<b>Antal träffar på ”ung” som analyseras</b>	0	5	1	13	74	12

## 9.2 Bilaga 2: Det sammanlagda värdet av de olika variablerna

<b>Resurs</b>	<b>Totalt antal träffar</b>
Erfarenheter	59
Ungdomskultur	114
Arbetskraft	26
Självständig	14
Resurs	90
Delaktig	305
Övrigt	54
<b>Problem</b>	
Arbetslös	169
Kriminell	99
Bidragberoende	30
Låg utbildning	38
Sårbar	191
Bostadsproblem	81
Ojämliga ungdomar	181
Ojämlika vuxna+unga	33
Övrigt	56